

جایگاه حسابداری در نقشه جامع علمی کشور

مجتبی ابراهیمی رومنجان، گروه حسابداری، واحد فردوس، دانشگاه آزاد اسلامی، فردوس، ایران

Ebrahimi362@yahoo.com

احمد مخمل‌باف، دانشجوی کارشناسی رشته حسابداری، دانشگاه علمی کاربردی، جهاد دانشگاهی، بیرجند،

ایران، Ahmadmakmalbaf@yahoo.com

عبدالناصر اشرفی، کارشناس حسابداری

چکیده - طراحی و تصویب سند چشم‌انداز ۲۰ ساله نظام جمهوری اسلامی ایران و طرح موضوع دستیابی به رتبه اول منطقه‌ای در عرصه علم و فناوری در این سند و همچنین تربیت تعداد قابل توجهی سرمایه انسانی متخصص در حوزه‌های علمی مختلف در سه دهه گذشته انگیزه و توانمندی لازم برای ایجاد یک نهضت علمی را فراهم نموده است. تاکید مقام معظم رهبری بر لزوم طراحی نقشه جامع علمی کشور و توجه ایشان به مقوله علم، فناوری و نوآوری، تحرک مناسبی در حوزه‌های سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی این حوزه‌ها فراهم نمود تا با مسئولیت و محوریت شورای عالی انقلاب فرهنگی و با مشارکت حدود ۱۰۰۰ نفر از نخبگان و صاحب نظران دانشگاهی و حوزوی، مبادرت به طراحی نقشه جامع علمی کشور شود، در واقع نقشه جامع علمی کشور مجموعه‌ای جامع، هماهنگ و پویا از اهداف، سیاست‌ها، ساختارها و الزامات برنامه‌ریزی تحول راهبردی علم، فناوری و نوآوری مبتنی بر ارزش‌های اسلامی ایرانی و آینده‌نگر برای دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور است. برخی از اهداف نقشه جامع علمی کشور در حوزه‌های اقتصادی و مالی قرار دارد و حسابداری به عنوان یک ابزار مهم و توانمند در جهت برآورده کردن این اهداف می‌باشد. اهدافی چون شفافیت اطلاعات بازار، جلوگیری از پولشویی و فسادهای مالی، جمع‌آوری مالیات و ... این مطالعه با بررسی نظری و جامع تحقیقات انجام شده سعی در تبیین جایگاه حسابداری در نقشه جامع علمی کشور دارد.

واژگان کلیدی: حسابداری، حسابرسی، نقشه جامع علمی ایران، اهداف، مطالعات.

مقدمه

نقشه جامع علمی کشور، سندی است که برای رسیدن سیاست‌های کلی نظام به سوی یک افق واحد تدوین شده است. بر این اساس چشم‌انداز ایران ۱۴۰۴، کشوری توسعه یافته با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه، با هویت اسلامی و با تعامل سازنده و مؤثر در روابط بین‌الملل است. از جمله ویژگی‌های لحاظ شده برای ایران اسلامی در افق این چشم‌انداز: دست یافتن به جایگاه اول

اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه‌ی آسیای جنوب غربی^۱ با تأکید بر جنبش نرم‌افزاری و تولید علم، رشد پرشتاب و مستمر اقتصادی، ارتقاء نسبت سطح درآمد سرانه و رسیدن به اشتغال کامل می‌باشد. به این ترتیب ملاحظه می‌شود که موقعیت ایران از لحاظ فناوری در چشم‌انداز ۲۰ ساله، دست یافتن به جایگاه اول در منطقه‌ی آسیای جنوب غربی می‌باشد (جمال زاده، ۱۳۸۴). در این سند، ضمن توصیف ویژگی‌های جامعه ایرانی در افق این چشم‌انداز، مقرر شده است که در تهیه، تدوین و تصویب برنامه‌های توسعه و بودجه‌های سالیانه، اهداف و الزامات سند چشم‌انداز مورد توجه قرار گرفته و به طور کامل رعایت شود. یکی از مهم‌ترین ابعاد این جایگاه مطلوب، احراز جایگاه ویژه در حوزه علم و فناوری است (حسینی و دیگران، ۱۳۸۸). رتبه اول علمی منطقه، موضوعی است که باید در نقشه جامع به آن پرداخته شود. از منظر همه افرادی که به این موضوع نگاه راهبردی دارند و بنا به افق چشم‌انداز، دستیابی به رتبه اول اقتصادی منطقه، در جهان امروز امکان‌پذیر نیست، مگر از طریق فناوری؛ به عبارت دیگر، با تکیه بر رشد فناوری، رشد اقتصادی مورد انتظار ایران و نیز دستیابی آن به جایگاه اول در منطقه فراهم خواهد شد. تحقق این فرآیند نیازمند ترسیم صحیح یک نقشه راه است، از جمله جنبه‌هایی که می‌باید در پیش‌نویس "نقشه جامع علمی" مورد توجه قرار گیرد، اهداف غایی تعیین شده برای آن است. در مقدمه پیش‌نویس آمده است: مهمترین نکته در ترسیم نقشه جامع علمی کشور تبیین این امر خطیر است که عالی‌ترین هدفی که هدایت کلان نقشه را برعهده می‌گیرد چیست؟ این هدف را می‌توان در سه سطح ترسیم نمود: "سعادت و کمال همه جانبه بشری و قرب به پروردگار"، "جبران فاصله با کشورهای توسعه یافته صنعتی" و "تمهید مقدماتی برای احیای تمدن اسلامی". هر سه جنبه‌ای که به عنوان "اهداف عالی" نقشه در نظر گرفته شده است محل تأمل است. شاید اصلی‌ترین اشکال در مورد هر سه هدف پیشنهادی، مبهم بودن صورت‌بندی آن‌ها باشد. در نقشه جامع علمی کشور، الگویی برای برنامه‌ریزی علمی کشور، برنامه‌ای برای اقدام‌ها، ایده‌هایی که باید در برنامه منظور شوند و همچنین تقسیم‌بندی کارها ترسیم شده است. حسابداری در نقشه جامع علمی کشور، از جایگاه مهم و تعیین کننده‌ای جهت پیش‌برد اهداف نقشه جامع علمی کشور برخوردار است. پژوهش‌های حوزه مالی همانند سایر رشته‌ها نقشی مهم جهت رسیدن ایران به رتبه اول منطقه از

۱. شامل آسیای میانه، قفقاز، خاورمیانه و کشورهای همسایه می‌باشد.

لحاظ علمی و اقتصادی را دارد. پاره‌ای از اهداف نقشه جامع علمی کشور در حوزه مالی قرار دارد که از جمله این اهداف می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

✓ شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و...

✓ محور قراردادن رشد بهره‌وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروی کار، تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد، ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استان‌ها و به کارگیری ظرفیت و قابلیت‌های متنوع در جغرافیای مزیت‌های مناطق کشور.

✓ شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و...

✓ شفاف و روان‌سازی نظام توزیع و قیمت‌گذاری و روزآمدسازی شیوه‌های نظارت بر بازار.

✓ اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی.

✓ تأمین شرایط و فعال‌سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور به منظور توسعه کارآفرینی و به حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیت‌های اقتصادی با تسهیل و تشویق همکاری‌های جمعی و تأکید بر ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط^۱.

لذا این مطالعه سعی دارد به دلیل اهمیت موضوع، جایگاه حسابداری در نقشه جامع علمی کشور را با بررسی نظری تحقیقات انجام شده مرتبط با اهداف یاد شده تبیین نماید.

نقشه جامع علمی کشور، چارچوب، اهداف، و ارتباط آن با حسابداری

نقشه جامع علمی کشور طبق تعریف مندرج در متن مصوب آن مجموعه‌ای است جامع، هماهنگ، پویا و آینده‌نگر، شامل: مبانی، اهداف، سیاست‌ها و راهبردها، ساختارها و الزامات تحول راهبردی علم و فناوری مبتنی بر ارزش‌های اسلامی برای دستیابی به اهداف چشم‌انداز بیست ساله کشور (شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۸۹). محرک اصلی برای ظهور مفهوم "نقشه جامع علمی کشور

۱. سلطانی، بهزاد؛ "فضای نقد نقشه"، ویژه‌نامه نگاه ایرانی، پرونده‌ای برای سند چشم‌انداز ایران ۱۴۰۴، پایگاه اطلاع-

رسانی مقام معظم رهبری، ۱۳۸۷/۸/۱۲.

"از یک سو شتاب فزاینده تحولاتی است که در این دو قلمرو به وقوع می‌پیوندد و از سوی دیگر تأثیر چشمگیر و رو به رشد این دو عامل در همه ارکان زندگی مدرن، از سیاست و اقتصاد تا فرهنگ و دین و اخلاق و از آموزش و پرورش تا امور دفاعی و مسائل اجتماعی و امثالهم است. با توجه به ارتباط تنگاتنگ میان "متجدد بودن" و "ازدیاد درجه عقلانی" و رابطه نزدیک این دومی با "تقسیم کار" و "برنامه‌ریزی" و نیاز هر نوع برنامه‌ریزی به برقرار بودن نوعی ثبات نسبی در امور و نیز وقوف و اطلاع (بعضی و جزئی) بر سیر تحولات پیش رو، ضرورت تدوین چارچوبی که فی-الجملة بتواند مختصات را برای عمل در اختیار برنامه و تصمیم‌گیران قرار دهد، آشکار می‌سازد (پایا، ۱۳۸۹). شکل شماره یک، برخی ابزارها و شکل شماره دو، یک چارچوب روش شناسی جهت تدوین برنامه ملی توسعه علم، فناوری و نوآوری، به عنوان یک برنامه تحول در سطح کلان و با روش پژوهش بین رشته‌ای، ارائه می‌کند که باطن آن عبارت است از تشخیص موقعیت فعلی و وضعیت مطلوب و سپس ارائه تجویزهایی برای پرکردن این شکاف و در نهایت تنزیل آبشارگونه این تجویزها تا سطوح عملیاتی.

از سویی دیگر در چشم‌انداز علمی، فناوری و نوآوری جمهوری اسلامی ایران در افق (۱۴۰۴ ه.ش) آمده است که در تولید و توسعه علم، فناوری و نوآوری و به کارگیری دستاوردها در کلیه حوزه‌ها، می‌باید حائز رتبه نخست منطقه در اولویت‌های علم و فناوری، در حوزه فناوری‌های نوین در سطح جهانی و دارای تمدنی شکوفا، روزآمد و حکمت بنیان مبتنی بر هویت حال در حوزه سلامت و حفاظت از محیط اسلامی-ایرانی، گردید و به تولید دانش با تاکید بر بیماری‌ها و معضلات بومی و تقویت ارتباط بین علوم سلامت و فناوری اطلاعات و ارتباطات اشاره گردیده است.^۱ لازم به ذکر است که سایر کشورها نیز اقداماتی در رابطه با تدوین نقشه جامع علمی برای کشور خود دارند، به طور مثال کشور کانادا برای سال ۲۰۱۳، کرواسی و ژاپن برای سال ۲۰۱۰ و حتی کشورهای نظیر مغولستان، سنگاپور و غیره نیز این نقشه را برای کشورشان ترسیم کرده‌اند.

1. Dabirkhaneh shoraye alie enghelabe farhangi. Pishnevis nahaie naghsheye jame elmiye keshvar.. Available at: www.iranculture.org (Persian)

سیاست علم

تمرکز: تولید دانش علمی

ابزارها:

اعطای بودجه‌های پژوهشی از منابع عمومی

بصورت رقابتی

مؤسسات تحقیقاتی عمومی یا شبه عمومی مثل

دانشگاه‌ها و...

معافیت‌های مالیاتی برای بنگاه‌ها

آموزش عالی

حقوق مالکیت فکری

سیاست فناوری

تمرکز: توسعه و تجاری سازی دانش فناورانه در

بخش‌های مختلف

ابزارها:

سیاست‌های خرید عمومی با خرید دولت

کمک‌های دولتی به بخش‌های راهبردی

ایجاد مؤسسات واسطه میان دنیای پژوهش و صنعت

آموزش نیروی کار و بهبود سطح مهارت‌ها

استانداردسازی

آینده نگاری

محک زنی و الگو برداری در بخش‌های صنعتی

سیاست نوآوری

تمرکز: عملکرد نوآوری اقتصاد در سطح کلان

ابزارها:

بهبود مهارت‌های فردی و توانمندی‌های یادگیری (از طریق سیستم آموزش

عمومی و آموزش نیروی کار)

بهبود عملکرد سازمانی و یادگیری سازمانی (مانند استانداردهای ایزو و کنترل

کیفیت)

بهبود دسترسی به اطلاعات

تنظیم مقررات مرتبط با مسائل اخلاقی در پژوهش‌های پیشرفته

قانون تجارت

تنظیم مقررات رقابت

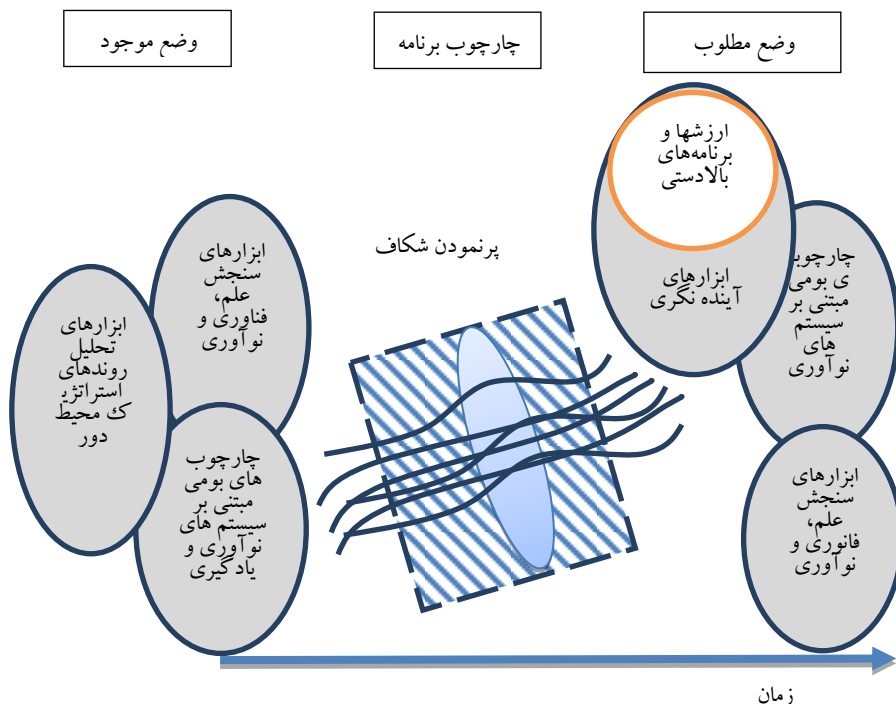
حمایت از مصرف کننده

بهبود سرمایه‌های اجتماعی برای توسعه منطقه‌ای

محک زنی و الگو برداری هوشمندانه

آینده نگاری هوشمندانه منعطف و مشارکتی

شکل (۱): حوزه‌ها و ابزارهای مرتبط با نقشه جامع علمی کشور

شکل (۲): چهارچوبی مفروض برای تدوین نقشه جامع علمی (سلطانی و دیگران، ۱۳۸۷)

بنابراین در کشور ایران نیز باید افقی برای آینده علم و فناوری کشور ترسیم گردد، به عبارتی ایجاد خرد بشری، افزایش قابلیت‌های ملی و حفاظت از سلامت و امنیت ملی سه ایده اصلی است که اهداف شش گانه برنامه حول آن‌ها شکل گرفته‌اند.^۱ در حال حاضر ابزار "نقشه راه" در بخش‌های مختلف جوامع مدرن، خواه در تدبیر امر سیاسی و اداره حکومت و خواه در عرصه تحقیقات علمی و

1. Ravabet omomi Daneshgah Olome Pezeshki & khadamate behdashti – darmanie Tehran. Tabiye abade naghsheye jame elmiye keshvar dar hozeye salamat baraye roasaye Daneshgahaye Olome Pezeshki tavasote Dr. Larijani. 1386/ 10/ 24.. Available at: www.tums.ac.ir (Persian)

خواه در قلمرو فعالیت‌های فناورانه و صنعتی و خواه در حوزه تکاپوهای اقتصادی و تجاری مورد استفاده قرار دارد. توجه به این نکته ضروری است که تکمیل و تدوین "نقشه راه" خود نوعی فناوری به شمار می‌آید. در ایران اسلامی نیز خوشبختانه در یکی دو سال اخیر به ضرورت بسط قابلیت‌های بومی برای بهره‌گیری از این فناوری توجه شده و مقرر گردیده است که به منظور ایجاد ظرفیت‌های مربوط به این فناوری خاص، یک نقشه راه علم و فناوری برای کشور تهیه شود. مسئولیت تدوین این نقشه راه که نام **نقشه جامع علمی کشور** برای آن انتخاب گردیده، برعهده شورای انقلاب فرهنگی قرار گرفته است. شورای انقلاب فرهنگی با توجه به این مهم که شکل دادن به فناوری بومی مربوط به تدوین نقشه راه، فرآیندی است که می‌باید به شیوه بین رشته‌ای و میان رشته‌ای تحقق یابد، از نهادهای مختلف و صاحبان تخصص‌های گوناگون برای همکاری در زمینه تدوین نقشه دعوت به عمل آورد (پایا، ۱۳۸۹). درگیری نقشه جامع علمی کشور با حوزه‌های مالی (حسابداری و حسابرسی)، بیشتر معطوف به شفافیت و کیفیت اطلاعات مالی، جلوگیری از پولشویی و فسادهای مالی، جمع‌آوری مالیات و... می‌باشد. حسابداران موظفند تا اطلاعاتی دقیق و بدون تحریف ثبت کنند، همچنین حسابرسان موظفند تا از فرارهای مالیاتی، سوءاستفاده‌های مالی و کیفیت اطلاعات مالی شرکت‌های بورس اوراق بهادار را به سهامداران و سایر افراد ذینفع تضمین کنند، تا سرمایه‌گذاری و... با خیال راحت‌تر انجام گیرد. اگر اطلاعات شرکت‌های سهامی بورس اوراق بهادار از کیفیت و شفافیت بالا و بدون تحریف، همراه با ثبات منطقه‌ای و سیاسی باشد، افزایش سرمایه‌گذاری مردم به سمت بازارهای مالی از جمله بورس اوراق بهادار و حرکت کشور به سمت اقتصاد مقاومتی و افزایش تولیدات و کاهش بیکاری می‌باشد، که باعث رشد و توسعه ایران به جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه، را شاهد خواهیم بود. حسابرسان (حسابرسان دیوان محاسبات، و حسابرسان سازمان حسابرسی و حسابرسان امور مالیاتی و...) پس از رسیدگی صورت‌های مالی می‌توانند جلوی بسیاری از فسادهای مالی را بگیرند. همچنین با رسیدگی به صورت‌های مالی (مالیاتی) سالانه باعث برگشت بسیاری از اموال دولت به دولت می‌شوند و جلوی فرار کنندگان مالیاتی و سوءاستفاده‌های مالی را می‌گیرند که باعث حرکت به سمت جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه، که هدف نقشه جامع علمی کشور است، می‌شود.

اهداف نقشه جامع علمی کشور مرتبط با حسابداری

در این بخش به بررسی دقیق تر ابعاد نقشه جامع علمی کشور مرتبط با حوزه‌های کارکردی حسابداری پرداخته خواهد شد. با اندکی دقت در می‌یابیم که علوم اقتصادی از جمله دانش حسابداری ارتباط تنگاتنگی با برآورده نمودن اهداف نقشه جامع علمی کشور دارد.

۱- نقش حسابداری و حسابرسی در جلوگیری از فساد مالی و سوءاستفاده‌های کلان در تحقیقات

مطالعات پژوهشگران نظیر (مورفی^۱ و دیگران، ۱۹۹۳؛ ادس و دی تلا^۲ ۱۹۹۶؛ پائولو مائورو^۳، ۱۹۹۵؛ وی^۴، ۱۹۹۷؛ باردهان^۵، ۱۹۹۷؛ گوپتا، داوودی و آلونسو ترمی^۶، ۱۹۹۸؛ آلسینا و ودر^۷، ۱۹۹۹؛ صامتی و دیگران، ۱۳۸۵؛ علیزاده و فانی، ۱۳۸۶؛ دادگر، ۱۳۸۲؛ صباحی و ملک الساداتی، ۱۳۸۸؛ صادقی و دیگران، ۱۳۸۷) هر کدام به نحوی نشان می‌دهد که فساد نه تنها باعث کاهش رقابت در بازار تولیدات و عدم استقلال قضایی می‌شود، بلکه اثر معکوسی نیز بر رشد اقتصادی به همراه خواهد داشت و همچون مالیات بر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی عمل می‌کند. فساد بالا و فزاینده، نابرابری درآمد و فقر را تشدید می‌کند و رشد اقتصادی، کارایی نظام مالیاتی، کارایی مخارج دولتی و تشکیل سرمایه انسانی را کاهش می‌دهد. بررسی اسناد مالی از جمله روش‌های پیمایشی محسوب می‌شود و قدیمی‌ترین ابزارهای سنجش فساد است. نقش فساد متضمن پنهان کاری است؛ بنابراین بعید است که کنشگران فساد ردی از خود در اسناد مالی بر جای بگذارند و اغلب کشورهایی که بیشترین فساد در آن‌ها رخ می‌دهد از ضعیف‌ترین نظام‌های حسابداری و حسابرسی نیز برخوردار هستند. کنترل فساد بر رشد اقتصادی کشورها اثر مثبتی دارد که برقراری این کنترل در حقیقت همان مبارزه با فساد مالی است که به شکل قاعده‌مند و سازمان یافته و با مشارکت همه نهادها می‌باید به وسیله‌ی ابزارهایی همچون حسابداری و حسابرسی اجرا شود. وظیفه اصلی حسابداران و نقش قانونی آن‌ها مبارزه با فساد نیست اما سمت‌های حساس آن‌ها در واحدهای اقتصادی و نقش آن‌ها در حفظ منافع عمومی با رعایت

1. Murphy

2. Ades and Di Tella

3. Mauro, Paolo

4. wei

5. Bardhan, Pranab

6. Gupta, Sanjeev; Davoodi, Hamid & Alonso Terme, Rosa

7. Alesina and Weder

آئین رفتار اخلاقی که موجب می‌شود بالاترین استانداردهای واقع‌گرایی و مراقبت‌های حرفه‌ای را بکار برند، جایگاه آنان را در تلاش‌های اجتماعی برای مبارزه با فساد برجسته می‌سازد. استانداردهای حسابرسی نیز، حساب‌رسان را در برابر احتمال تقلب هوشیار می‌سازد به نحوی که اکثر دولت‌های بزرگ جهان حساب‌رسان را در قبال مبارزه با فساد مالی به عنوان اولین نهادهای مبارزه با فساد مالی می‌شناسند. به گفته آقای غلامحسین دوانی به نقل از بولتن نیوز، تجربه یکصد ساله اخیر حسابرسی در جهان و تجربه دو دهه اخیر حساب‌رسان کشور، نمونه‌های زیر را از جمله موارد بارز فساد مالی که در صورت-های مالی منعکس می‌گردد برشمرده است:

- ✓ کاهش غیرمترقبه حساب‌های دریافتنی از طریق سوخت مطالبات و دریافت مطالبات خارج از صورت‌های مالی.
 - ✓ دریافت صورتحساب‌های غیرواقعی و خروج پول از شرکت و زدوبند مقامات با فروشندگان.
 - ✓ واگذاری مناقصات بدون تشریفات مناقصه و یا با ترک مناقصه برخلاف روش‌های مرسوم و متداول قانونی و یا واگذاری مناقصات با زدوبند قبلی.
 - ✓ تعدیل مبلغ قراردادها حین انجام کار و یا پس از انجام کار به طوری که مبلغ تعدیل درصدی از کل کار را تشکیل دهد و مثلاً مبلغ تعدیل + مبلغ اولیه قرارداد از مبلغ پیشنهادی نفر دوم بیشتر شده باشد.
 - ✓ خرید اجناس به قیمتی بیشتر از قیمت عادلانه بازار.
 - ✓ فروش کالا و خدمات به قیمتی کمتر از قیمت عادلانه بازار.
 - ✓ واگذاری امکانات و منابع مالی شرکت به سایر اشخاص غیرمرتبط با فعالیت‌های شرکت.
 - ✓ پرداخت وجه از شرکت به اشخاص یا نهادهائی که در ارتباط با فعالیت شرکت نمی‌باشند.
 - ✓ خرید سهام به قیمت بالا و بلافاصله یا مدت کمی بعد فروش آن به قیمت کمتر و یا بالعکس.
 - ✓ واگذاری امتیاز فروش کالا و یا اعطای نمایندگی انحصاری به افراد خاص.
- انجمن حسابداران خبره انگلستان^۱ و انجمن حسابداران امریکا^۲ طی رهنمودهای خاصی وظایف ذیل را برای حساب‌رسان مستقل در مورد مبارزه با فساد مالی بر شمرده‌اند:
- ✓ بررسی معاملات مشکوک.

1. ICAEW
2. CPA

- ✓ شناسائی معاملاتی که اهداف رشوه‌خواری برای مقامات دولتی دارد.
- ✓ آموزش‌های کاربردی خاص برای مبارزه با فساد مالی.
- ✓ کشف پرداخت‌های نامشروع.
- ✓ بررسی روابط استخدامی افراد مشکوک که ممکن است به آن‌ها پرداخت صورت گیرد اما در شرکت خدمتی ارائه ندهند و یا احکام مشاورین.
- با توجه به مطالب و موارد مطروحه در این بخش ارتباط نقش حسابداران و حسابرسان در جلوگیری از فساد مالی با اهداف زیر (اهداف نقشه جامع علمی کشور) همسو است:
- ✓ شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و...

۲- نقش حسابداری و حسابرسی بر بازارهای مالی شفاف و قابل اطمینان

مطالعات پژوهشگران داخلی و خارجی نظیر (امجدی و قرنجیک، ۱۳۹۴؛ ابراهیمی‌نژاد و دیگران، ۱۳۸۸؛ گیگر و راجوناندان^۱، ۲۰۰۲؛ جعفری، ۱۳۸۷، به نقل از کارسلو و ناگی^۲؛ کیم و ژانگ^۳، ۲۰۱۰؛ نویخت، ۱۳۸۳؛ هاتن^۴ و همکاران، ۲۰۰۹؛ هسیو^۵، ۲۰۰۶؛ چیانگ^۶، ۱۹۹۷؛ حجازی و همکاران، ۱۳۸۹؛ سینایی و داوودی، ۱۳۸۸؛ نوروش و حسینی، ۱۳۸۸؛ چی و لی، ۲۰۰۹؛ لفویچ و دیگران، ۱۹۸۱؛ لهو و کابیو، ۲۰۰۵؛ دل و دیگران، ۲۰۰۴، ابراهیمی رومنجان و دیگران، ۱۳۹۳؛ سازمان بورس و اوراق بهادار، ۱۳۸۷) هر کدام به نحوی نشان می‌دهد اطلاعات حسابداری و حسابرسی شرکت‌ها مهمترین اطلاعاتی است که مورد استفاده سرمایه‌گذاران و تصمیم‌گیران قرار می‌گیرد، در واقع هدف اطلاعات حسابداری کمک به ارزیابی شفافیت وضعیت مالی، عملکرد مالی و انعطاف پذیری مالی واحد تجاری طبق مفاهیم نظری گزارشگری مالی می‌باشد؛ که شرکت‌ها از طریق افشای گزارش‌های مالی، رویدادهای مؤثر بر فعالیت شرکت و تصمیم‌های مؤثر بر ساختار سرمایه شرکت و... موجب افزایش کارایی و شفافیت این بازار می‌شوند، شفافیت اطلاعات در حقیقت یعنی افشای اطلاعات مالی و

1. Giger and Rajonandan
2. Karcelo and Nagy
3. Kim & Zhang
4. Hutton
5. Hsiu
6. Chiang

غیرمالی که موجب ارزش‌آفرینی برای شرکت می‌گردد و این شفافیت را می‌توان از طریق نزدیک کردن گزارش عملکرد شرکت به گزارش عملکرد مدیریت به دست آورد و در واقع می‌توان چنین اذعان نمود که عدم شفافیت اطلاعات مالی با افشای اطلاعات کمتر، در ارتباط است و شفاف سازی اطلاعات مالی رابطه مستقیمی بر عملکرد اجرایی آن دارد و حساب‌رسان با بررسی این اطلاعات و از آن‌جا که رابطه مثبت و معناداری بین ادراک سرمایه‌گذاران از ابعاد شفاف سازی اطلاعات و رفتار آن‌ها وجود دارد، به استفاده‌کنندگان اطمینان خاطر می‌دهند که شرکت گزارش دهنده و مدیران آن در موقعیت مطلوب قرار دارند؛ چرا که از میان ابعاد سه گانه شفافیت یعنی: شفافیت اطلاعات مالی، شفافیت ساختار مالکیت و شفافیت ساختار هیأت مدیره و رفتار سرمایه‌گذاران، سرمایه‌گذاران به شفافیت اطلاعات مالی اهمیت بیشتری می‌دهند. علاوه بر این پذیرش و استفاده از استانداردهای بین-المللی حسابداری ضمن ایجاد همگرایی بین‌المللی موجب پدید آمدن زبان مشترک برای بازارهای جهانی، کاهش هزینه سرمایه، شفافیت و... می‌شود. با توجه به مطالب مطروحه و مطالعات پژوهشگران می‌توان چنین بیان نمود که ارتباط نقش حسابداران و حساب‌رسان بر بازارهای مالی شفاف و قابل اطمینان با اهداف زیر (اهداف نقشه جامع علمی کشور) همسو است:

- ✓ محور قراردادن رشد بهره‌وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروی کار، تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد، ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استان‌ها و به کارگیری ظرفیت و قابلیت‌های متنوع در جغرافیای مزیت‌های مناطق کشور.
- ✓ شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و...
- ✓ شفاف و روان سازی نظام توزیع و قیمت‌گذاری و روزآمدسازی شیوه‌های نظارت بر بازار.

۳- نقش حسابداری و حسابرسی در جمع‌آوری مالیات و جلوگیری از فرارهای مالیاتی و توزیع عادلانه ثروت

مطالعات پژوهشگران داخلی و خارجی نظیر (تدارو، ۱۳۷۷؛ بال^۱ و همکاران، ۲۰۰۰؛ کلی^۲، ۲۰۰۵؛ کیم و بآ^۱، ۲۰۰۶؛ باسو، ۱۹۹۷؛ کیم و یانگک^۲، ۲۰۰۷؛ رگو^۳، ۲۰۰۳؛ فیلیس^۴، ۲۰۰۳؛ چن^۵ و

1. Ball
2. Kelley

همکاران، ۲۰۱۰؛ هوپس^۶ و همکاران، ۲۰۱۱؛ ابراهیمی کردلر و شهریاری، ۱۳۸۸؛ بنی‌مهد و باغبانی، ۱۳۸۸؛ سروستانی، ۱۳۹۱) هر کدام به نحوی نشان می‌دهد، در کشورهای در حال توسعه (از جمله ایران) بدون اینکه به اهمیت واقعی حسابداری و مالیات و نقش آن در توسعه اقتصادی توجه شود، اطلاعات و به تبع آن حسابداری را عاملی کم تأثیر دانسته و یا این که این تصور وجود دارد که حسابداری در فرایند توسعه به تدریج و به خودی خود نظم لازم را می‌یابد. در حالی که نمی‌توان در این کشورها واقعیت استقرار سیستم‌های مناسب مالی و حسابداری در سطح حسابداری خرد و کلان را کتمان کرد، می‌توان بخشی از زیرساخت لازم برای رسیدن به اهداف توسعه اقتصادی را فراهم نمود که دارای اهمیت ویژه‌ای می‌باشد. سیاست مالی دولت‌ها، اثرات غیرقابل انکاری بر زندگی اقتصادی مردم دارد که از جمله آن شکاف طبقاتی در جامعه می‌باشد که دولت برای پر کردن این شکاف اقدام به اخذ مالیات از قشر مرفه جامعه می‌نماید که باعث ایجاد عدالت اجتماعی و کاهش فاصله طبقاتی در جامعه می‌شود. در چنین محیطی که شرکت‌ها با استفاده از حسابداری محافظه کارانه بین درآمدهای گزارش شده در صورت‌های مالی و درآمدهای مشمول مالیات شکاف ایجاد می‌کنند، دولت باید قدرت نظارتی و کنترل خود را بالا ببرد تا مالیات واقعاً به طبقات بالا تعلق گیرد تا اینکه توزیع درآمد را متعادل نماید. با توجه به مطالب و مطالعات مطروحه می‌توان چنین اظهار نمود که ارتباط نقش حسابداری و حسابرسی در جمع‌آوری مالیات و جلوگیری از فرارهای مالیاتی و توزیع عادلانه ثروت با هدف زیر (هدف نقشه جامع علمی کشور) همسو است:

✓ اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی.

✓ تأمین شرایط و فعال‌سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور به منظور توسعه کارآفرینی و به حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیت‌های اقتصادی با تسهیل و تشویق همکاری‌های جمعی و تأکید بر ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط.

1. Kim, J. O. and G. S. Bae
2. Kim, B. and K. Jung
3. Rego
4. Phillips
5. Chen
6. Hoopes

۴- نقش حسابداری و حسابرسی در جلوگیری از پول شویی

حرفه حسابرسی مستقل به ذی‌نفعان مختلفی نظیر سرمایه‌گذاران، سهامداران و نهادهای مختلف مانند سازمان مالیاتی، سازمان بورس و اوراق بهادار اطمینان‌دهی می‌کند که واحد مورد رسیدگی قوانین مختلف را رعایت کرده است. حساب‌رسان بصورت مستقل از صاحبکار عمل می‌کنند. زمانی که مؤسسات حسابرسی، حسابرسی انجام می‌دهند تعهدات حرفه‌ای دارند که از منافع سرمایه‌گذاران، دولت و اشخاص ثالث محافظت کنند (قلندری و نصیری فروزی، ۱۳۹۳). حرفه حسابرسی به صورت دقیق تحت نظارت است و عمدتاً توسط استانداردهای حسابرسی منتشر شده توسط انجمن حسابداران رسمی آمریکا (ایران نیز طبق استانداردهای حسابرسی منتشره توسط سازمان حسابرسی) تحت نظارت قرار می‌گیرد. انجمن حسابداران رسمی آمریکا آیین رفتار حرفه‌ای را توسعه داده است که در آن تعهدات اخلاقی حساب‌رسان مشخص شده است، هم‌چنین بسیاری از نهادهای دولتی مانند کمیسیون بورس و اوراق بهادار استانداردهایی تجویز کرده که رفتار حساب‌رسان را مورد پایش قرار می‌دهد. اگر مسئولیت‌های مبارزه با پول‌شویی نیز برعهده حساب‌رسان قرار گیرد، چنین مسئولیت‌هایی به زیر ساخت‌های نظارتی که حسابرسی را احاطه کرده اتکا می‌کند و می‌توان از رعایت چنین مسئولیت‌هایی اطمینان حاصل کرد (سایت راسخون). حساب‌رسان با ثبت‌ها و عملیات روزانه صاحبکار درگیر هستند و باعث می‌شوند که آن‌ها در موقعیت بهتری برای مبارزه با پول‌شویی قرار گیرند، به منظور انجام حسابرسی سالانه به صورت مناسب، مؤسسات حسابداری باید درک کاملی از کسب‌وکار صاحبکار کسب کرده و عملیات صاحبکار را آزمون کرده و کنترل کنند. بنابراین اگر حرفه ملزم شود که به صورت ویژه پول‌شویی را در طی مراحل حسابرسی جستجو کند به احتمال زیاد اگر همه فعالیت‌های پول‌شویی که در واحد مورد رسیدگی وجود دارد را کشف نکند حداقل بعضی از آن‌ها را کشف می‌کنند. علاوه بر این به علت دسترسی حساب‌رسان به عملیات و ثبت‌های روزانه، حساب‌رسان به عنوان دیده‌بان قابل اعتماد نه تنها برای اشخاص ثالث بلکه برای مدیریت صاحبکار نیز هستند. اگر مسئولیت تصدیق و گواهی مبارزه با پول‌شویی بر عهده حساب‌رسان باشد موارد کشف پول‌شویی افزایش خواهد یافت (قلندری و نصیری فروزی، ۱۳۹۳). تحمیل مسئولیت‌های گواهی و تصدیق مبارزه با پول‌شویی به حساب‌رسان به آن‌ها کمک می‌کند که نه تنها فعالیت‌های پول‌شویی انجام شده توسط مدیریت را کشف کنند بلکه از وقوع چنین فعالیت‌هایی نیز خودداری کنند. زمانی که

حسابداران الزامات پیشنهادی مبارزه با پول شویی را به کار می‌گیرند به شناسایی بهتر فعالیت‌های پول شویی تجهیز می‌شوند. این تغییرات منجر به افزایش حس مسئولیت‌پذیری حساب‌رسان می‌شود، به ویژه زمانی که آشنایی با فعالیت‌های پول شویی و دسترسی مداوم به عملیات و ثبت‌های صاحبکار با هم ترکیب می‌شوند، در این مواقع انگیزه انجام چنین فعالیت‌هایی توسط افراد بالقوه پول شو تضعیف می‌شود (سایت راسخون).

نتیجه‌گیری

تدوین پیش‌نویس سند نقشه جامع علمی کشور، گام مهمی است در راستای برساختن ظرفیت‌های بومی ناظر بر یکی از فناوری‌های نرم در حوزه علوم اجتماعی نظیر هر تجربه تازه، این اقدام خالی از پاره‌ای ضعف‌ها و کاستی‌ها نبوده است. با توجه به آن که نقشه جامع، سندی نیست که تنها یکبار و برای همیشه تحریر شود، بلکه صورت بومی فناوری مربوط به تولید نقشه‌های راه بتواند جایگاه مناسبی در میان منابع دانشی مهارتی در کشور پیدا نماید و کاربران مختلف قادر به استفاده از آن در حوزه‌های گوناگون شوند. نقشه جامع علمی کشور، به تعیین زمینه‌های تحقیقاتی اولویت‌دار، همکاری و تشریک مساعی دانشمندان و محققین در جامعه اطلاعاتی و پیش‌بینی ابداعات علمی در آینده کمک می‌نماید و الگویی برای برنامه‌ریزی علمی کشور، برنامه‌ای برای اقدام‌ها، ایده‌هایی که باید در برنامه منظور شوند و هم چنین تقسیم‌بندی کارها بوده و در واقع سند توسعه علم و فناوری است که جنبه‌های سخت‌افزاری را تعریف و شیوه تعامل آن‌ها کار شبکه‌ای، شیوه‌نامه‌های همکاری و رعایت حقوق مادی و معنوی و غیره را نیز مشخص می‌کند. در نقشه جامع علمی کشور، یکی از حوزه‌های در حال حاضر، حسابداری نقش مهمی را در سیستم اقتصادی ایفا می‌کند، در این راستا اهدافی که نقشه جامع علمی کشور با رشته حسابداری مرتبط بوده، را مورد بررسی قرار دادیم، که نقش حسابداری در تسریع مالیات، به عنوان عامل مهم در جهت افزایش درآمدهای دولت و حرکت به سمت توسعه و آبادانی کشور می‌باشد. و نقش حساب‌رسان در جلوگیری از فسادهای مالی و پولشویی بسیار مهم است چرا که فقط حسابداران و حساب‌رسان می‌توانند اقلام صورت‌های مالی مورد حسابرسی قرار دهند، و جلوی تقلب و فساد را بگیرند. نقش حسابداری و حسابرسی در سرمایه‌گذاری آحاد جامعه در بازارهای مالی بسیار مهم است. حسابداران با اطلاعات شفاف مالی و تایید حساب‌رسان مستقل

می‌توانند این اطمینان را به سرمایه‌گذاران بدهند، که صورت‌های مالی مورد اطمینان و قابل اکتفاء است. که موجب سرازیر شدن وجه نقد به صنعت کشور و رشد و توسعه اقتصاد ملی، اشتغال و ... را به همراه دارد. به طور کلی بکارگیری از مبنای حسابداری مناسب، اصول و استانداردهای پذیرفته شده و قوانین و مقررات جدید و محکم برای حسابرسی‌های دستگاه‌ها و نهادها می‌تواند باعث بالا رفتن شفافیت اطلاعات مالی و از ثقل و فسادهای کلان مالی می‌کاهد، که موجب رشد و پیشرفت جامعه باشد، و در راستای نقشه جامع علمی کشور که هدف این سند پیشرفت و ترقی ایران است. می‌تواند یکی از موثرترین بخش‌های تاثیرگذار بر نقشه جامع کشور، حسابداری باشد.

منابع

- ۱- ابراهیمی رومنجان، مجتبی، عبدالناصر اشرفی، محمد بهرامی نژاد، مطهره هرمزی. ۱۳۹۳. "گزینی بر مفهوم شفافیت گزارشگری مالی". اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت و حسابداری با رویکرد ارزش آفرینی، اسفند ۹۳، شیراز.
- ۲- ابراهیمی کردلر، علی و شهریاری، علیرضا. (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین هزینه‌های سیاسی و محافظه‌کاری فرضیه‌ی سیاسی در بورس اوراق بهادار تهران، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۵۷، صص ۱۶-۳.
- ۳- ابراهیمی نژاد، مهدی، عباسی، عباس، خلیفه، مجتبی. (۱۳۸۸). بررسی روش‌های افزایش شفافیت اطلاعاتی بازار سرمایه‌ی ایران و انتخاب روشی بهینه با استفاده از فرایند تحلیل سلسله مراتبی، مورد: بورس اوراق بهادار تهران. مجله پیشرفت‌های حسابداری (علوم اجتماعی و انسانی سابق). دوره اول. شماره اول. پاییز.
- ۴- امجدی، اکبر، قرنچیک، آرزو. (۱۳۹۴). بازار سرمایه، حسابداری و شفافیت. اولین کنفرانس بین‌المللی حسابداری، مدیریت و نوآوری در کسب و کار. ۲۹ شهریور ماه. گیلان.
- ۵- انصاری، عبدالمهدی، کمالی کرمانی، نرجس، طالبی نجف آبادی، عبدالحسین. ۱۳۹۱. "بررسی تأثیر انجام همزمان خدمات حسابرسی و غیرحسابرسی بر استقلال حسابرس از دیدگاه دانشجویان و تحلیل‌گران بورس اوراق بهادار، فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی سال دهم شماره ۳۶. زمستان ۱۳۹۱. صص ۷۵-۷۳.

- ۶- بنی‌مهد، بهمن و باغبانی، ته‌مین. (۱۳۸۸). اثر محافظه‌کاری حسابداری، مالکیت دولتی، اندازه شرکت و نسبت اهرمی بر زیان‌دهی شرکت‌ها، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۵۸، صص ۷۰-۵۳.
- ۷- پایا، علی. ۱۳۸۸. "فلسفه تحلیلی فلسفی: مسائل تازه، چشم‌اندازهای نو"، طرح نو، تهران، ۱۳۸۸.
- ۸- پایا، علی، ۱۳۸۹. نقد و بررسی نقشه جامع علمی کشور، فصلنامه توسعه تکنولوژی صنعتی شماره چهارده، تابستان، ص ۵-۲۱.
- ۹- تودارو، پیت. (۱۳۷۷). توسعه اقتصادی در جهان سوم، ترجمه غلام‌علی فرجادی، چاپ ششم، موسسه عالی پژوهش در برنامه ریزی.
- ۱۰- جعفری، ولی‌اله. (۱۳۸۷). چرخش مؤسسات حسابرسی و تأثیر آن بر کیفیت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران حسابرسی راهنما دکتر یحیی حساس یگانه، پایان نامه، مقطع کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب.
- ۱۱- جمال‌زاده، میثم. ۱۳۸۴. "ارزیابی استراتژی توسعه صنعتی در قالب سند چشم‌انداز ۲۰ساله با تأکید بر دستیابی به فناوری پیشرفته، فصلنامه اندیشه صادق"، مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق(ع)، شماره ۲۳.
- ۱۲- حسنی، سیدحمیدرضا؛ ایمان، محمدتقی؛ علیپور، مهدی؛ موحد ابطحی، سیدمحمدتقی. (۱۳۸۸). گزارشی از نشست تخصصی بررسی و نقد نقشه جامع علمی کشور، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه (گروه فلسفه علوم انسانی).
- ۱۳- حجازی رضوان، خلیفه سلطانی، سیداحمد و زرافشان رحمانی. (۱۳۸۹). تأثیر متغیرهای رشد اقتصادی و آزادی اقتصادی بر عدم شفافیت سود. پژوهش‌های حسابداری مالی. شماره ۵. ص ۱-۱۶.
- ۱۴- دادگر، حسن. (۱۳۸۲). رویکرد اقتصادی به شیوع فساد مالی در کشور. فصلنامه اقتصاد اسلامی. شماره ۱۱. پاییز. صص ۹۷-۱۱۶.
- ۱۵- رزآکرمن، سوزان. (۱۹۹۹). فساد و دولت، علت‌ها، پیامدها و اصلاح. (۱۳۸۴). ترجمه علی صبوری، نشر و پژوهش شیرازه، چاپ اول.

- ۱۶- سازمان بورس اوراق بهادار تهران. ۱۳۸۷. "اطلاعیه رتبه‌بندی شرکت‌ها از نظر کیفیت افشا و اطلاع رسانی مناسب تا تاریخ ۸۷/۱۲/۱۰"، پیوست ۶۰/۲۷۶۸۵.
- ۱۷- سروستانی، امیر. (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین ویژگی‌های شرکت و نوع مالکیت با نرخ موثر مالیات شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، رساله جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد حسابداری از دانشکده مدیریت دانشگاه شهید باهنر کرمان.
- ۱۸- سلطانی، بهزاد؛ کیامهر، مهدی. (۱۳۸۷). "پیشنهاد چارچوبی مفهومی برای تدوین نقشه جامع علمی کشور (برنامه ملی توسعه علم، فناوری و نوآوری)" سیاست علم و فناوری، سال نخست، شماره سوم، صص ۴۳-۶۰.
- ۱۹- سینایی حسینعلی و عبدالله داوودی. (۱۳۸۸). «بررسی رابطه شفاف سازی اطلاعات مالی و رفتار سرمایه‌گذاران در بورس اوراق بهادار تهران». تحقیقات مالی. شماره ۲۷. صص ۶۰-۴۴.
- ۲۰- شورای عالی انقلاب فرهنگی؛ نقشه جامع علمی کشور، چاپ اول، تهران، دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۸۹.
- ۲۱- صادقی، حسین، عصار، عباس، شقاقی شهری، وحید. ۱۳۸۷. "اندازه‌گیری فساد مالی در ایران با استفاده از منطق فازی (رویکرد اقتصادی)". پژوهشنامه اقتصادی، صص ۱۳۹-۱۷۴.
- ۲۲- صامتی و همکاران. (۱۳۸۵). "بررسی اثر آزادی اقتصادی بر فساد مالی"، فصلنامه ۱۰۵ - پژوهش‌های اقتصادی ایران، سال هشتم، شماره ۲۸، صص ۸۷.
- ۲۳- صباحی، احمد، ملک‌الساداتی، سعید. (۱۳۸۸). اثر کنترل فساد مالی بر رشد اقتصادی. فصلنامه پژوهش نامه بازرگانی. شماره ۵۳. زمستان. صص ۱۵۸-۱۳۱.
- ۲۴- عزیزاده و فانی، (۱۳۸۶)، "تأثیر فساد اداری بر توسعه انسانی جوامع"، فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری، سال دوم، شماره‌های ۱ و ۲، صص ۲۴-۱۷.
- ۲۵- قلندری، موسی جوانی، نصیری فروزی، علیرضا. (۱۳۹۳). "بررسی نقش حسابداری و حسابرسی در مبارزه با پول‌شویی". دانشگاه تهران.
- ۲۶- نوبخت، زهرا (۱۳۸۳)، ارزیابی اطلاعات شرکت‌ها در بورس اوراق بهادار تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت مالی، دانشگاه الزهراء، صص ۴۶-۴۴.

۲۷- نوروش ایرج و سیدعلی حسینی. (۱۳۸۸). «بررسی رابطه بین کیفیت افشا و مدیریت سود».

بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۵۵. صص ۱۳۴-۱۱۷.

- 28- Ades, Alberto and Rafael Di Tella, (1996); "Causes and Consequences of Corruption: A Review of Empirical Contributions" IDS Bulletin, vol.27, no.2, April 1996, pp.6-11.
- 29- Alesina, Alberto and Beatrice Weder, (1999); "Do Corrupt Governments Receive Less Foreign Aid?" NBER Working Paper No.7108.
- 30- Bardhan, Pranab (1997); "Corruption and Development: A Review of Issues", Journal of Economic Literature, vol.35, pp.1329-34.
- 31- Ball R, Kothari S.P, and Robin A.(2000) "The Effect of International Institutional Factors on Properties of Accounting Earnings". Journal of Accounting & Economics. 29: 1-52.
- 32- Chae, J. Kim, S. Lee, E. ,(2009), "How Corporate Governance Affects Payout Policy under Agency Problems and External Financial Constraints", Journal of Banking and Finance, Forthcoming.
- 33- Chiang H., (2005). an Empirical Study of Corporate Governance and Corporate Performance. Journal of American Academy of Business, 6(1), 95-101.
- 34- Chen, S., Chen, X., Cheng, Q., Shevlin, T., (2010). "Are family firms more tax aggressive than non-family firms?" Journal of Financial Economics 95, 41-61.
- 35- Dell Anno, R., Gomez, M. & Parado, A. (2004). Shadow Economy in three very different Mediterranean countries; france, spain, and Greece. A MIMIC Approach. Working paper 2004: 1-29.
- 36- Gupta, Sanjeev; Davoodi, Hamid & Alonso-Terme, Rosa, (1998); "Does Corruption Affect Income Inequality and Poverty?" IMF Working paper, 98/76. Washington, International Monetary Fund, Fiscal Affairs Dept.
- 37- Geiger M. A. and Raghunandan, K. (2002), "Auditor tenure and audit reporting failures". Uditig: A journal of practice & theory , Vol 21, Issue1 ,pp 68-78.
- 38- Hutton, A.P., Marcus, A.J., Tehranian, H., (2009). Opaque Financial Reports, R2, and Crash Risk. Journal of Financial Economics, 94, 67-86.
- 39- Hsiu J. F. (2006). Effect of Financial Information Transparency on Investor Behavior in Taiwan Stock Market. Proquest Database, 16(3), 6-22.
- 40- Hoopes, Jeffrey L., Mescall, Devan., Pittman ,Jeffrey A., (2012), "Do IRS Audits Deter Corporate Tax Avoidance", accounting review, Vol. 87, No. 5.

- 41- Kim, J.B., Liandong Zhang, (2010). Does Accounting Conservatism Reduce Stock Price Crash Risk? Availble At URL:[Http://Www.Ssrn.Com](http://Www.Ssrn.Com).
 - 42- Kim, B. and K. Jung. (2007). "The Influence of Tax Costs on Accounting Conservatism". Working Paper Working Paper. Korea Advanced Institute of Science and Technology. Available at: www.ssrn.com.
 - 43- Kelley, S. (2005). "Taxes, Conservatism in Financial Reporting, and the Value Relevance of Accounting Data". Working paper, University of Washington.
 - 44- Lho, K. and Cabuay, J. (2005) «Corruption in the Korean public and private sectors», In Nicholas Tarling (Ed.), Corruption and Good Governance in Asia,, New York, Routledge.
 - 45- Leftwich, R., R. Watts and Zimmerman, J. (1981), Voluntary corporate disclosures: the case of interim reporting. Journal of Accounting Research, Vol. 19(supplement), pp. 50-77.
 - 46- Mullner RM, Chung K, Croke KG, Mensah EK. Geographic information system in public health & medicine. J. Med. Syst 2004., 21 – 215 :(3) 28 ؛ Jun.
 - 47- Phillips, J., (2003). "Corporate tax-planning effectiveness: the role of compensation-based incentives". The Accounting Review 78, 847– 874.
 - 48- Rego, S. (2003). "Tax avoidance activities of U.S. multinational corporations". Contemporary Accounting Research 20, 805– 833.
 - 49- <http://rasekhoon.net/article/show/132434/>
- ۵۰- دوانی، غلامحسین، بولتن نیوز، کد خبر :۶۶۵۸۳، تاریخ انتشار :۲۱ آذر ۱۳۹۰ - ۱۳:۰۳.
<http://www.bultannews.com/fa/news/66583>
- ۵۱- رفاه و توسعه در سایه پرداخت مالیات، سازمان امور مالیاتی.
<http://www.intamedia.ir/ShowNews.aspx?id=9250&os=hj/YsDyubmk>
- ۵۲- مالیات مطمئن ترین منبع درآمدی توسعه خدمات عمومی. سازمان امور مالیاتی.
<http://www.intamedia.ir/ShowNews.aspx?os=hj/YsDyubmk=&id=7326>